

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING

van

DINSDAG 10 JULI 2018

Voormiddag

Samengevoegde vragen van:

- de heer Jean-Marc Delizée aan de minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie over "de gemeenschapsdienst die in het kader van de GPMI's werd ingevoerd" (nr. 25984)
- mevrouw Muriel Gerkens aan de minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie over "de vernietiging van de gemeenschapsdienst door het Grondwettelijk Hof" (nr. 26516)
- mevrouw Catherine Fonck aan de minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie over "het arrest van het Grondwettelijk Hof over de gemeenschapsdienst" (nr. 26532)
- [mevrouw Valerie Van Peel aan de minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie over "het arrest van het Grondwettelijk Hof van 5 juli 2018 met betrekking tot de gemeenschapsdienst" \(nr. 26544\)](#)
  - o [Antwoord minister](#)
  - o [Repliek](#)

Jean-Marc Delizée (PS): Er werden vele bezwaren geopperd met betrekking tot de invoering van die gemeenschapsdienst. Het OCMW van Dinant zag zich verplicht aanvragen te weigeren van een vzw, die werknemers die in dienst werden genomen in het kader van artikel 60 wilde vervangen door sociale uitkeringstrekkers, die dan gratis hetzelfde werk zouden uitvoeren.

In april hebt u een omzendbrief verstuurd over het recht op maatschappelijke integratie, waarin u preciseert dat een persoon die gemeenschapsdienst verricht geen taken mag uitvoeren die kaderen in een bezoldigde activiteit. Die personen worden belast met 'kleine extra klusjes', die anders niet geklaard zouden worden. De gemeenschapsdienst mag de proefperiode niet vervangen.

Het Grondwettelijk Hof heeft de wetsartikelen vernietigd waarbij de gemeenschapsdienst van de OCMW's wordt ingevoerd. De gemeenschapsdienst vertoont immers te veel gelijkenissen met betaalde arbeid. Het onderscheid tussen activiteiten die in het kader van de gemeenschapsdienst kunnen worden uitgevoerd en activiteiten die anders door betaalde arbeidskrachten zouden worden uitgevoerd, is niet duidelijk.

Hebt u de OCMW's ingelicht over de implicaties van dit arrest? Wat hebt u de OCMW's meegedeeld? Welk vervolg krijgt dit dossier?

Valerie Van Peel (N-VA): Mijnheer de minister, er is inderdaad een arrest van het Grondwettelijk Hof. Ik vind het op sommige punten redelijk hallucinant hoe het Hof daar een bocht maakt, om het er toch maar uit te krijgen. Ik kan het niet anders stellen. Ik betreur vooral ook dat de uitspraak er is gekomen op initiatief van twee Franstalige vzw's.

Er is rond de bespreking van de gemeenschapsdienst heel wat te doen geweest. Men heeft de gemeenschapsdienst heel erg proberen te politiseren en afgeschreven als iets negatiefs, maar in de praktijk zie ik dat de gemeenschapsdienst helemaal niet negatief moet zijn. Nogmaals, de gemeenschapsdienst is ook maar een van de tools die een OCMW heeft. Een OCMW moet op maat van een cliënt kunnen werken. Tot een tijd geleden was er daar een soort lege ruimte: cliënten die te ver van de arbeidsmarkt verwijderd zijn of zelfs eigenlijk niet meer richting arbeidsmarkt bewogen kunnen worden, werden in het verleden misschien iets te veel losgelaten, in die zin dat maatschappelijke integratie natuurlijk meer is dan alleen een weg naar een reguliere job, maar ook gaat over integratie in de maatschappij. Daar kwam de gemeenschapsdienst volledig aan tegemoet. Ik heb dat in de praktijk ook al een paar keer zeer positief zien evolueren aan beide zijden, zowel aan de zijde van de cliënt als aan de zijde van het OCMW. Nogmaals, de gemeenschapsdienst kan een opstap zijn naar regulier werk, maar kan ook dienen om sociale contacten te herstellen.

Ik neem aan dat u het vonnis al serieus hebt bestudeerd, mijnheer de minister. Wat is uw reactie erop en welke reparaties denkt u uit te voeren aan de RMI-wet om dit, volgens mij, goed initiatief niet verloren te laten gaan? Over welke tijdspanne gaat het dan? Voor heel wat OCMW's die al wel hadden ingezet op de gemeenschapsdienst, is het momenteel natuurlijk een zeer verwarrende periode.

Muriel Gerkens (EcoloGroen): Het Grondwettelijk Hof wijst erop dat men, door een gemeenschapsdienst in het kader van het GPMI in te voeren, die dienst uit de context van het vrijwilligerswerk haalt en omvormt tot een activeringsmaatregel ten aanzien van leefloners. Het nemen van zulke maatregelen is een gewestelijke bevoegdheid.

Hoe zult u gevolg geven aan dat arrest? Zullen de OCMW's spoedig richtlijnen ontvangen opdat ze mensen geen contracten voor gemeenschapsdienst meer laten tekenen? Zullen ze de leefloners informeren over hun rechten, met name over het feit dat ze niet gedwongen of verplicht kunnen worden gemeenschapsdienst te verrichten?

Minister Denis Ducarme: Mevrouw Gerkens, mijnheer Delizée, mevrouw Van Peel, zoals u vermeld hebt, heeft het Grondwettelijk Hof vorige week donderdag een belangrijk arrest gewezen over de kwestie van het GPMI en de gemeenschapsdiensten. Wat de veralgemening van het GPMI voor de +25-jarigen betreft, heeft het Grondwettelijk Hof gezegd dat het een instrument is dat de professionele en maatschappelijke integratie van de begunstigden bevordert. Het voegde er bovendien aan toe dat het relevant is om een integratie-instrument dat tot nu toe gebruikt werd voor jonge begunstigden uit te breiden naar nieuwe categorieën van personen.

De veralgemening van het GPMI heeft een aanzienlijke impact en heeft aanleiding gegeven tot de opening van 50 523 dossiers in 2017, tegenover 6 852 dossiers in 2015, voor het verplichte GPMI in werking trad.

Ik ben blij met dit arrest, dat niet tegen het GPMI gericht is. Het GPMI is een van de belangrijke federale sociale beleidsmaatregelen, het is erg succesvol en zowel de begunstigden als de OCMW's zijn er tevreden over.

Wel heeft het Grondwettelijk Hof de gemeenschapsdienst van het GPMI geschrapt, niet omdat het een slechte maatregel zou zijn, maar wel omdat de Gewesten bevoegd zijn voor de begeleiding en de beroepsinschakeling van de leefloners. In 2017 werden er in 46 OCMW's 113 GPMI's met een gemeenschapsdienst afgesloten.

Die vernietiging heeft dus maar een beperkte impact voor de OCMW's.

Mijn kabinet en mijn administratie zullen uitvoering geven aan het arrest en een omzendbrief sturen naar de OCMW's opdat die de gemeenschapsdienst zouden stopzetten. Ik zal deze omzendbrief ter informatie verzenden aan de Gewesten opdat ze eventueel maatregelen zouden treffen.

Jean-Marc Delizée (PS): Het Grondwettelijk Hof zegt dat de Gewesten bevoegd zijn voor de activering van leefloners. Daar is niets hallucinant aan. U hebt dit arrest doen naleven. Dat is logisch.

Wanneer zal deze gemeenschapsdienst afgeschaft worden? Kunt u ons de omzendbrief bezorgen?

Valerie Van Peel (N-VA): Mijnheer de minister, u hebt het de hele tijd over de cijfers van het aantal OCMW's dat dit vandaag al toepast, maar ik begrijp niet goed hoe u aan die cijfers komt. U hebt toch geen zicht op de inhoud van de GPMI's. Dat vind ik raar.

Ik schrik er niet van dat dit geen enorm cijfer is. Dit is immers slechts een van de zaken die een OCMW op maat kan toepassen. Dat is zeker niet voor elke cliënt de in te slagen weg.

Ik hoor ook dat u zegt dat u dit laat voor wat het is en dat u de bevoegdheid naar de Gewesten doorschuift. Ik zie daar twee zijden aan. Zoals steeds in dit land zal dat in Vlaanderen geen probleem zijn, de Gewesten zullen dit wel opnemen, maar aan de andere kant van het land zal dit wellicht weer niet gebeuren.

Kijk naar de cijfers van de leeflonen. In Wallonië en Brussel wonen bijvoorbeeld 103 000 leefloners en in Vlaanderen 32 000. Dan is het spijtig dat de rekening federaal blijft, want in Vlaanderen wordt de weg naar de activering van mensen met een leefloon veel beter gebruikt, en met resultaat. Dat is wellicht iets dat aan de andere kant van de taalgrens weer blauwblauw zal worden gelaten, met alle cijfers tot gevolg die ook voor zich spreken.

Het zal voor een volgende regering zijn om na te denken of die rekening wel federaal moet blijven. Ik vind het een spijtige zaak.

Muriel Gerkens (EcoloGroen): Wanneer zullen de contracten precies worden stopgezet?

Gemeenschapsdienst is geen vrijwilligerswerk; dat bleek duidelijk uit deze bepalingen. Waarom is men deze personen halsstarrig blijven verplichten om met dergelijke contracten te werken, zonder mogelijkheid om aanpassingen aan te brengen in de loop van het contract?

Minister Denis Ducarme: Het arrest treedt in werking zodra het in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd. Zodra de omzendbrief is opgesteld zal hij naar de OCMW's worden verstuurd: dat zal onverwijld gebeuren.

Mevrouw Van Peel, wat de gemeenschapsdienst betreft, geeft mijn administratie me het cijfer van 113 gevallen door. Dat is bijzonder weinig.

De Gewesten zullen handelen naar eigen goeddunken, in functie van hun bevoegdheden. De heer Borsus, Waals minister-president, heeft die maatregel genomen en zal deze kwestie aandachtig volgen

Het incident is gesloten.